

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2009. november 3. (10.11)
(OR. en)**

15307/09

AGRILEG 202

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről
Jordi AYET PUIGARNAU igazgató

Az átvétel dátuma: 2009. október 30.

Címzett: Javier SOLANA főtitkár/főképviseelő

Tárgy: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának
– az állatjóléti címkézésre, valamint az állatok védelmével és az állatjóléttel foglalkozó referenciaközpontok európai hálózatának létrehozására irányuló lehetőségekről

---

A delegációk mellékelten kézhez kapják a Bizottság dokumentumát – COM(2009) 584 végleges.

Melléklet: COM(2009) 584 végleges

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2009.10.28.
COM(2009)584 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**az állatjóléti címkézésre, valamint az állatok védelmével és az állatjóléttel foglalkozó
referenciaközpontok európai hálózatának létrehozására irányuló lehetőségekről**

{SEC(2009)1433}
{SEC(2009)1432}

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Háttér és általános célkitűzések.....	4
2.	Hogyan növelhető az tudatosság és az átláthatóság az állatjóllét tekintetében	5
3.	Állatjóllét, valamint annak más minőségi jellemzőkkel való társítása.....	5
4.	A fogyasztók tájékoztatása és marketingstratégiák.....	7
5.	Tájékoztatási és oktatási kampányok	8
6.	Nemzetközi dimenzió	9
7.	A különböző normák és összehasonlításuk	9
8.	Az állatjóllétre vonatkozó tudományos kutatások és átláthatóság	10
9.	Következtetés	11

BEVEZETÉS

Az Európai Unióban már több éve – legalábbis „*A tenyésztett állatokra vonatkozó harmadik országokbeli állatjóléti jogszabályok és azoknak az EU-ra gyakorolt hatása*” című közösségi jelentés 2002-es elfogadása óta – folynak viták arról, miként lehetne javítani a fogyasztók tájékoztatását az állattenyésztés terén betartandó állatjóléti követelményekre vonatkozóan.

Az „*Állatjólét — az állatjólét javítása címkézés révén?*” címmel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, az Európai Bizottság és a Tanács német elnökségének szervezésében megrendezett konferenciával (Brüsszel, 2007.03.28.) széleskörű vita indult valamennyi érintett fél részvételével. A konferenciát követően, 2007 májusában a Miniszterek Tanácsa következtetéseket fogadott el az állatjóléttel kapcsolatos címkézésről, és felkérte a Bizottságot, hogy nyújtson be egy jelentést annak érdekében, hogy a kérdést részletesen meg lehessen vitatni.

A Bizottság ezért egy külső szerződő felet bízott meg egy **megvalósíthatósági tanulmány**¹ elkészítésével, emellett pedig széles körű konzultációt folytatott az érdekelt felekkel annak érdekében, hogy pontosabban lehessen értékelni az aktuális helyzetet és hogy lehetőség szerint minél több hozzászólást lehessen összegyűjteni mind a Közösségen belüli, mind pedig az azon kívüli érdekelt felektől. A tanulmány 2009 januárjában fejeződött be.

Az állatjólétért és az állatok védelméért 2006 és 2010 között folytatott, első közösségi cselekvési terv² meghatározza a közösségi szakpolitikák és a vonatkozó intézkedések terén az elkövetkező években követendő stratégiát, melynek célja a magas szintű állatjóléti követelmények további elősegítése az EU-ban és nemzetközi szinten, figyelembe véve mind az állatjólét nyújtotta üzleti lehetőségeket a termelők számára, mind pedig a kérdés etikai és kulturális dimenzióját. A biogazdálkodás és az olyan önkéntes rendszerek, mint például a „Label Rouge” vagy a „Freedom Food” címke használata egyértelmű példái hasonló üzleti lehetőségeknek.

Az EU 7. keretprogramján belül létrehozott "állatjóléti tájékoztatási platform"³, melynek célja az érdekelteltek közötti párbeszéd és tapasztalatcsere megkönnyítése, a cselekvési terv végrehajtásának egyik kulcsfontosságú eleme. A fogyasztók jobb tájékoztatása azt eredményezheti, hogy a fogyasztók körében megnő az olyan élelmiszerek iránti igény, amelyek előállításakor jobban ügyeltek az állatjólétre; az ellátási láncon keresztül mindez kihat továbbá az elsődleges termelőkre is, akik magasabb árat kaphatnak termékeikért, kompenzálva ezáltal a magasabb termelési költségek egy részét. Mivel az állatjólét javítása gyakran magasabb volumenű termelést eredményez, a termelők több lehetőség közül is választhatnak annak érdekében, hogy e rendszer végül mindenki számára előnyökkel járjon. Az állatjóléti szervezetek, a kormányzati szervek, a politikusok, termelők, kereskedők és fogyasztók közötti párbeszéd valóban hozzájárulhat a tudatosság növeléséhez, valamint a gazdálkodási gyakorlatok, a fogyasztók rendelkezésére álló választék és a szabályozás javításához.

---

¹ A teljes tanulmány, a következtetésekkkel együtt, az alábbi weboldalon olvasható:

http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>

Mind a megvalósíthatósági tanulmány, mind pedig az érdekelt felek véleménye alátámasztja az állatvédelemmel kapcsolatos különböző szakpolitikák integrálásának szükségességét. Az állatvédelemmel összefüggésben úgy ítélték meg, hogy különböző széleskörű munkaterületek lennének alkalmasak a megfelelő európai koordinációra; például olyan kommunikációs stratégiák kialakítása, amelyek a magasabb állatjóléti normáknak megfelelő termékek értékéről világosítják fel a fogyasztókat, vagy akár európai szintű stratégiai beruházások e kutatási területbe.

A szakpolitika általános célja e területen az, hogy megkönnyítse a fogyasztók számára az állatjóléti előírásoknak megfelelő termékek azonosítását és választását, ösztönözve ugyanakkor a termelőköt az állatok jóllétének javítására.

1. HÁTTÉR ÉS ÁLTALÁNOS CÉLKITÚZÉSEK

A megvalósíthatósági tanulmány eredményei rámutattak arra, hogy tovább kell mélyíteni az állatjóléttel kapcsolatos tájékoztatásról és az e célra legalkalmasabb eszközök összehangolásáról szóló megbeszéléseket. E jelentés révén a Bizottság – a megvalósíthatósági tanulmány fényében – politikai párbeszédet kíván lehetővé tenni nevezetesen az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, valamint a Régiók Bizottságával. A jelentés elkészítése során alkalmazott módszer összhangban van a Bizottság általános mezőgazdasági minőségpolitikája terén alkalmazott megközelítésével.

E jelentés amellettsz áll síkra, hogy az állattenyésztés terén az állatjólét biztosításával kapcsolatos információkra vonatkozó közösségi szakpolitika a jövőben adja meg az uniós mezőgazdasági termelőknek a minőségért folytatott küzdelem megnyeréséhez szükséges politikai támogatást – más szóval támogassa őket abban, hogy a fogyasztók igényének megfelelő minőséget nyújthassanak, és arról sikerrel tájékoztassák a fogyasztókat, ennek köszönhetően pedig learathassák a megérdemelt gyümölcsöket.

A jelentés a következő kérdéseket vizsgálta meg:

- milyen mértékben érhető el e célkitűzés a meglévő eszközök, azaz állattenyésztésből származó uniós termékek esetében betartott állatjóléti előírások minőségére vonatkozó tájékoztatást érintő jogi keret, valamint intézkedések segítségével;
- a cél jobb elérése érdekében javíthatók-e ezek az eszközök, és ha igen hogyan; továbbá
- milyen új, a cél elérését támogató mechanizmusokra van szükség (ha egyáltalán szükség van ilyenekre).

Az e jelentésről szóló politikai vita eredményét szintén figyelembe veszik majd a közösségi állatjóléti politika jelenleg zajló és 2010 folyamán tovább folytatódó értékelésének keretében.

2. HOGYAN NÖVELHETŐ AZ TUDATOSSÁG ÉS AZ ÁTLÁTHATÓSÁG AZ ÁLLATJÓLLÉT TEKINTETÉBEN

Az Európai Unióban az állattenyésztés jó hírnévnek örvend a magas szintű állatjóléti követelményeknek köszönhetően. Az állatjóléttel kapcsolatos szabályozásnak a Közösségben nagy múltja van; az első vonatkozó közösségi jogszabályt 1974-ben fogadták el. Az állatjólétre vonatkozó jelenlegi közösségi jogszabályok minimumkövetelményeket írnak elő, amelyeket valamennyi termelőnek tiszteletben kell tartania. A termelőknek, amennyiben magasabb állatjóléti normáknak felelnek meg, módot kell találniuk arra, hogy olyan árat kapjanak termékükért, amely megfelel a termékekhez ezáltal hozzáadott értéknek és kompenzálja őket a beruházásokért. Egy ilyen lehetőséget nyújt a biotermelés megközelítésének alkalmazása, amely egy konkrét európai cselekvési terv⁴ alapján kiemelte a piacra összpontosító szakpolitikák jelentőségét. A termék állatjóléti jellegzetességeire vonatkozó önkéntes tájékoztatás (pl. Freedom Food) a fogyasztók érdeklődésének felkeltését célzó egyéb, kiegészítő eszközként szolgálnak.

A két Eurobarometer felmérés⁵ eredményeinek elemzése és az állatjóléti címkézés megvalósíthatóságát elemző tanulmány⁶ is rámutat arra, hogy a megalapozott tudományos ismeretekre épülő és harmonizált követelmények alapján értékelt állatjóléti címkézés lehetővé tehetné a fogyasztók számára, hogy vásárláskor tájékozottabban hozhassák meg döntéseiket, a termelők számára pedig azt, hogy hasznot húzzanak a piac nyújtotta lehetőségeikből.

Fontos megvizsgálni azt, hogyan lehetne jobban megismertetni az EU-ban és az EU-n kívül a mezőgazdasági termelők által teljesített, és az európai jogszabályokban szereplő minimumkövetelményeken ma már túlmutató követelményeket és előírásokat. Továbbá azt is meg kell vitatni, hogy e célkitűzés címkézés (nyilvános vagy egyedi szabványok alapján), nyilvános tájékoztató kampányok vagy e kettő ötvözete révén érhető-e el a legeredményesebben.

3. ÁLLATJÓLLÉT, VALAMINT ANNAK MÁS MINŐSÉGI JELLEMZŐKKEL VALÓ TÁRSÍTÁSA

A megvalósíthatósági tanulmány különböző címkéket vizsgált meg, köztük például a Label Rouge, a Freedom Food és a Neuland címkét; emellett jelenleg további európai

---

⁴ A bioélelmiszerek és a biogazdálkodás európai akcióterve COM(2004)415 végleges.

⁵ Az Eurobarometer 2005. és 2006. évi felmérése: http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm

⁶ Az élelmiszerlánc-értékelő konzorcium által benyújtott, és e jelentéssel együtt közzétett „Megvalósíthatósági tanulmány az állatjóléti címkézéssel, valamint az állatok védelmével és az állatjóléttel foglalkozó közösségi referenciaközpont létrehozásáról” című tanulmány (a továbbiakban: megvalósíthatósági tanulmány) legfontosabb megállapítása: „Az érdekelt felek között széles körű egyetértés van a tekintetben, hogy az állati eredetű termékek esetében az állatjóléttel kapcsolatos tájékoztatást illetően jelenleg sok probléma tapasztalható. Az érdekelt felek szervezetei gyakran említik e két alábbi területet: az állatjóléti követelmények/állítások terén adódó problémák, valamint a fogyasztók tudatossága terén tapasztalható hiányosságok és a logók/címkék nem megfelelő ismerete. Az érdekelt felek szervezeteivel EU-szerte végzett tanulmány során a válaszadók közül szinte senki sem vélte úgy, hogy nincsenek jelentős problémák a téren.”

tanulmányokat végeznek e területen (Welfare Quality⁷; EconWelfare⁸; Q-PorkChains⁹; EAWP¹⁰). A fogyasztók a biogazdálkodást már ma is szigorúbb állatjóléti követelményekkel társítják szerte az Európai Unióban, de a Közösségen kívül is. A fogyasztók ezenkívül könnyen felismerik a biotermékeket annak az uniós logónak köszönhetően, amelyet 2010. július 1-jéig megújítanak és kötelezővé tesznek.

Mind a címkékre vonatkozó marketingstratégiák, mind pedig a tanulmányok kiemelik, hogy a polgárok jelentős része nem csupán a termékek „fizikai jellemzőiről” – például kívánatos és nemkívánatos összetevőkről – kíván tájékoztatást kapni, hanem a vásárolt élelmiszer egyéb jellemzőiről is, ideértve a termeléssel és az állatokkal való bánásmóddal kapcsolatos etikai tényezőket is¹¹.

A fogyasztók szemszögéből az állatjólét jellemzően bizalmi tényező. Ez azt jelenti, hogy a fogyasztók ma sok esetben nem képesek önállóan ellenőrizni az állatjólét valós szintjét, amennyiben egy terméken erre vonatkozó állítások szerepelnek. Az EU élelmiszerpiaca egészéhez viszonyítva ugyanakkor az ilyen termékek egyelőre még csak egy kis szegmenst alkotnak. A felmérések rámutatnak arra, hogy mindez feltehetőleg a rendelkezésre álló információk és a piac átláthatóságának hiányát tükrözi.

Az Európai Unióban nincsenek összehangolt követelmények az állatjóléti címkézésre vonatkozó előírásokra, illetve azok értékelésére. Néhány érdekelt fél véleménye az volt, hogy minél több magán kezdeményezésű állatjóléti címke van jelen a kiskereskedelemben, annál inkább szükség van egy olyan módszer meghatározására, amellyel a különböző állatjóléti követelmények értékelhetővé és összehasonlíthatóvá válnak.

Ennek kapcsán felvetődik a kérdés, hogy a magánjellegű címkézési rendszerek nemzeti szinten tapasztalható szaporodása együtt jár-e olyan sürgető problémákkal, amelyek indokolnák egy közösségi szintű rendszer létrehozását. Egy hasonló közösségi rendszernek – amellyel elkerülhető lenne a belső piac széttagoltsága, és amely megkönnyítené a Közösségen belüli kereskedelmet – természetesen bizonyítania kellene, hogy hozzáadott értéket képviselhet a már meglévő, magánjellegű rendszerek és az ökológiai rendelet¹² mellett, anélkül, hogy ártana azoknak.

---

⁷ Welfare Quality®: Science and society improving animal welfare in the food quality chain (Tudomány és társadalom az állatjólét javításáért az élelmiszerminőségi láncban) – Az EU által finanszírozott projekt (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ EconWelfare: A hatékony állatjólét társadalmi-gazdasági kontextusban: A magasabb színvonalú állatjóléti szabványoknak az állatokra, az élelmiszerláncra és az európai társadalomra való hatására vonatkozó ismeretek terjesztésének előmozdítása – Az EU által finanszírozott projekt (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ Q-PorkChains: A sertéshús minőségének javítása a fogyasztók érdekében – Az EU által finanszírozott projekt (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ EAWP: Európai Állatjóléti Platform: Az állatjólét előmozdítása az élelmiszerlánc egészében – Az EU által finanszírozott projekt (<http://www.animalwelfareplatform.eu>).

¹¹ Welfare Quality®: Science and society improving animal welfare in the food quality chain (Tudomány és társadalom az állatjólét javításáért az élelmiszerminőségi láncban) – Az EU által finanszírozott projekt (<http://www.welfarequality.net>).

¹² A 834/2007/EK tanácsi rendelet és végrehajtási szabályai: a 889/2008/EK bizottsági rendelet.

Noha a fogyasztók többsége árérzékeny, az elmúlt évek során végzett felmérések eredményeiből kiderül, hogy léteznek olyan fogyasztói csoportok, amelyek különleges minőségű és különleges jellemzőkkel rendelkező termékek iránt érdeklődnek, többek között például fontosságot tulajdonítanak az állatjólétnek is.

A minőséget kereső fogyasztók szegmensének köszönhetően több tagállamban is új piaci lehetőségek keletkeztek. Ezeken a piacokon a magas szintű állatjóléti követelményeknek történő megfelelés minőségi kritériumként önmagában, vagy az átlagon felüli minőség egyéb jellemzőivel együtt jelenik meg. Kiemelkedő példa erre a bioélelmiszerek piaca, mely téren a közösségi harmonizáció utat nyitott egy új fogyasztói szegmens előtt: a biogazdálkodásra utaló logó megbízhatóan tájékoztatja a fogyasztókat az általuk vásárolt élelmiszer vagy ital eredetéről és minőségéről, és jelenléte bármely terméken egyet jelent az EU biogazdálkodásról szóló rendeletének való megfeleléssel; e rendelet hatékony ellenőrzés és tanúsítás révén biztosítja a magas szintű állatjóléti követelmények betartását.

Néhány meglévő címkézési rendszer az állatjólétre vonatkozó követelmények mellett más minőségi normákat is érint, például a biogazdálkodást vagy a környezetvédelmet. Ezért tekintettel a meglévő rendszerekre, alaposan mérlegelni kell egy lehetséges közösségi állatjóléti címkézési rendszer hozzáadott értékét, valamint azt, hogy hogyan lehet elkerülni az esetleges átfedéseket.

4. A FOGYASZTÓK TÁJÉKOZTATÁSA ÉS MARKETINGSTRATÉGIÁK

A „fenntartott jelölések” bevezetése egy módja a vevők és a fogyasztók tájékoztatásának a termékek jellemzőiről és a gazdálkodási mód sajátosságairól. A gazdálkodási módszereken vagy szabványosított állatjóléti mutatókon alapuló állatjóléti „fenntartott jelölések” használatára vonatkozó kötelező érvényű vagy önként vállalható követelmények konkrét európai normák kidolgozását kívánják meg, és ugyanakkor egy olyan általános keret létrehozását is, amely lefedne valamennyi érintett fajt és terméket.

A „fenntartott jelölések” már meglévő, kötelező jellegű közösségi használatára példaként az étkezési tojásra vonatkozó forgalmazási előírások említhetők. A tojás forgalmazására vonatkozó jogszabály előírja, hogy az étkezési tojásokon fel kell tüntetni, milyen gazdálkodási rendszerben termelték őket. A címkén négy különböző termelési rendszer valamelyike tüntethető fel: ketreces tartásból származó tojás, alternatív tartásban termelt tojás, szabad tartásban termelt tojás vagy ökológiai termelésből származó tojás. A termelési rendszerekre vonatkozó követelményeket jogszabály határozza meg, és a címkejelzés olyan információval látja el a fogyasztókat, amelyet állatjóléti tényezőként is értelmezhetnek, és a tojás megvásárlásakor hasznosíthatnak. A jogszabály végrehajtása óta csaknem valamennyi tagállamban jelentősen megnövekedett a nem ketreces tartásból származó tojástermelés. A tojás forgalmazására vonatkozó jogszabály úgy tűnik szerepet játszott abban, hogy a fogyasztók átálltak a ketreces tartásból származó tojás vásárlásáról az alternatív rendszerekben termelt tojás vásárlására, azt feltételezván, hogy a nem ketreces tartásból származó tojástermelési rendszerek magasabb színvonalú állatjólétet biztosítanak. Ezen felül léteznek még példák a „fenntartott jelölések” jelenleg fakultatív módon történő használatára, például a baromfihúsra vonatkozó forgalmazási előírások tekintetében: itt pontosan meghatározzák a gazdálkodási módszerre vonatkozó adatokat; azoknak a mezőgazdasági termelőknek,

akik alkalmazni kívánják a „fenntartott jelöléseket”, meg kell felelniük a meghatározott kritériumoknak.

Fontos lesz majd mérlegelni mindazokat az előnyöket és hátrányokat, amelyek a gazdálkodási rendszerekre vonatkozó, és az állatjóllét bizonyos szintjére utaló, fakultatív vagy kötelező jelleggel alkalmazott „fenntartott jelölésekre” érvényes közösségi szintű forgalmazási követelmények meghatározásából adódnak, különösen, ha azok túlmutatnak a jogszabályban előírt minimumkövetelményeken.

5. TÁJÉKOZTATÁSI ÉS OKTATÁSI KAMPÁNYOK

Mint ismeretes, a fogyasztók vásárlási döntéseit az áron kívül számos interperszonális (kultúra, társadalmi normák, társadalmi státusz, egy csoport vagy család hatása) és személyes (érintettség, érzelmek, személyes indokok, hozzáállás, normák, személyiség) tényező is befolyásolja. A címkék által nyújtott többletinformációk elvben azt a célt szolgálják, hogy a fogyasztók tájékozottabban választhassanak. Ha a fogyasztók nem rendelkeznek megbízható ismeretekkel az állatjólléti előírásoknak megfelelő termékek hozzáadott értékére vonatkozóan, akkor nem lehet elvárni tőlük, hogy olyan magas árat fizessenek, amely a termék jobb minőségét tükrözi.

A megvalósíthatósági tanulmány rámutatott arra, hogy a címkézéssel minden valószínűség szerint akkor érhetőek el a kívánt hatások, ha a) a fogyasztókat megfelelően tájékoztatják arról, hogy mit is takar címke; b) a rendelkezésre bocsátott információk könnyen érthetőek; és c) a fogyasztók (vagy az érintett alcsoportok) vásárlási döntéseik meghozatalához fontosnak tartják ezt az információt. Az Eurobarometer felmérés adatai szerint ez az állatjólléti előírásoknak megfelelő termelési rendszerből származó termékeknél tapasztalható.

A megvalósíthatósági tanulmány eredményeiből kiderül, hogy az állatjólléti címkézés révén fokozható a fogyasztók tudatossága, valamint felgyorsítható azoknak az állatjólléti előírásoknak megfelelő termékeknek a piacra kerülése, amelyek a közösségi jogszabályokban foglalt minimumkövetelményeken is túlmutatnak. Több érdekelt fél is ezt tartotta az egyik legfontosabb célnak. Ennek következtében a piaci kereslet jobban motiválná az újabb állatjólléti gyakorlatok kialakítását. További konkrét kommunikációs kezdeményezések hozzájárulnának a fogyasztók, a gazdasági szereplők és a termelők állatjólléti kérdésekkel kapcsolatos tudatosságának további növeléséhez. Az érdekeltek hangsúlyozták, hogy a kommunikációnak jól megalapozott, tudományos háttérre kell támaszkodnia.

Nemrégiben különböző, a fogyasztók tájékoztatását és oktatását célzó intézkedéseket dolgoztak ki annak érdekében, hogy fokozzák a fogyasztóknak az állattenyésztés és az állati termékek eredetével kapcsolatos tudatosságát. Az érdekelt felek is kedvezően fogadták e kommunikációs tevékenységeket, melyek hozzájárultak ahhoz, hogy javuljon az európai és nemzeti szintű állatjólléti kezdeményezések közvélemény általi megítélése. A legfontosabb kereskedelmi partnerek körében ezzel párhuzamosan növekedett az e területet érintő uniós szakpolitikák láthatósága.

A további megbeszélések egyik fontos kérdése az, hogy milyen szerepet játszhatnak a tájékoztatási kampányok az európai fogyasztók állatjólléttel kapcsolatos tudatosságának fokozásában és az állatjólléti előírásoknak megfelelő termékek piaci

részesedésének növelésében. Az uniós szintű kommunikáció állatjóléttel kapcsolatos, sikeres példjaként említhető a gyermekek számára készített „Farmland” weboldal és az ökológiai gazdálkodást népszerűsítő kampány részét képező online eszköztár¹³.

6. NEMZETKÖZI DIMENZIÓ

A Bizottság által elkészített elemzések alapján az önkéntes címkézési rendszereket a WTO-előírások értelmében azzal a feltétellel engedélyezik, hogy azok arányosak és harmadik országok előtt is nyitva állnak. Ezzel szemben a kötelező címkézés a WTO keretében több problémát okozna. A társadalmi igényekre (pl. az állatjólét terén) adott politikai válaszok kereskedelemre gyakorolt hatásáról folyó viták fontosak a jelenlegi nemzetközi fejlemények szempontjából. A WTO, az OECD, az OIE és a CODEX jelenleg folytat vitát a magánjellegű és nyilvános normákkal kapcsolatos kérdésekről, valamint arról, hogy ezek a normák milyen hatással vannak a kereskedelemre és a fejlődő országok piacra jutására.

Az EU-ba importált termékekre vonatkozó, harmonizált állatjóléti követelményeken alapuló, önkéntes tanúsítás feltehetőleg pozitív hatással lenne azokra az országokra, amelyek már most a fenntarthatóság elvének megfelelő állattenyésztésben gondolkodnak, emellett pedig a kevésbé intenzív állattartási módokat alkalmazó gazdaságokból származó termelésre is. A harmonizáció jobb piacra jutást és a beruházások hosszú távú tervezését tenné lehetővé.

Tekintettel az EU nemzetközi kereskedelmi kötelezettségeire, fontos lesz megvizsgálni, mily módon lehetne biztosítani azt, hogy a Közösségen belüli termelésre vonatkozó követelményeknek eleget tevő nem uniós termékek bekerülhessenek bármely EU-s minőségi rendszerbe, és hogy ez utóbbi eleget tegyen az EU WTO-beli kötelezettségvállalásainak. Fontos lesz továbbá azt is megvizsgálni, hogy e rendszerek milyen hatást gyakorolnak a harmadik országokra, elsősorban az fejlődő partnerországokra, valamint azok alkalmazkodóképességére.

7. A KÜLÖNBÖZŐ NORMÁK ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSUK

Felmérések szerint az európai fogyasztók többsége az állította, hogy hiányos információkkal rendelkezik az általa vásárolt áruk előállításakor biztosított állatjóléti szintre vonatkozóan. Az állatjólétért és az állatok védelméért 2006 és 2010 között folytatott, első közösségi cselekvési terv ezért szabványosított állatjóléti mutatók kidolgozását javasolja annak érdekében, hogy egy olyan tudományos alapú eszköz álljon rendelkezésre, amellyel egyrészt mérhető az állatjólét szintje, másrészt pedig jobban érvényesíthető, és a fogyasztók felé is jobban kommunikálható. A „Welfare Quality” projekt szándéka az, hogy alapul szolgáljon az állatokon alapuló, tudományos állatjóléti mutatók kidolgozásához. Mindez egy olyan állatjóléti osztályozási rendszert eredményezne, amely nem termelési módszerekre, hanem állatokon alapuló eredményekre épülne, és hasznos lehetne arra, hogy a fogyasztókat átlátható és megbízható információkkal lássa el. Ebben az összefüggésben több

---

¹³ <http://www.farmland-thegame.eu>
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_hu

érdekelt is kiemelte, hogy az állatok védelmével és jóllétével foglalkozó referenciaközpontok európai hálózata (European network of reference centres, ENRC) a technikai segítségnyújtás konkrét lehetőségét jelenthetné a rendszer továbbfejlesztéséhez.

A piacokon és a tudományos kutatások középpontjában jelenleg világszerte az a tendencia, hogy egy olyan mérőeszközt vagy mérőskálát fejlesszenek ki, mely révén összehasonlíthatóvá válnak a vonatkozó állatjóléti követelmények a különböző fajok, gazdálkodási rendszerek és ellátóláncok egyes szakaszai között is. Az állatjólét értékelése az értéklánc valamennyi érintett szakaszában (főként a gazdálkodás, a szállítás és a vágás terén) minden egyes állatjóléti címkézési rendszer központi elemét alkotja. A megvalósíthatósági tanulmányból kiderül, hogy a legtöbb mutató érvényességét és megbízhatóságát megkérdőjelezzik. Az eddig javasolt átfogó mutatókat, mint például a „stresszre adott biológiai válasz” a kritikusok (különösen tudósok és termelők) nehezen mérhetőnek ítélték.

Néhány érdekelt fél véleménye ugyanakkor az volt, hogy a gazdálkodási rendszerek tudományos és átlátható értékelése révén a termelők könnyebben kommunikálhatnak a közvélemény felé, hogy magasabb színvonalú követelményeknek tesznek eleget. A kérdés az, hogy egy ehhez hasonló értékelés európai szinten történjék-e, és ha igen, hogyan.

8. AZ ÁLLATJÓLLÉTRE VONATKOZÓ TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK ÉS ÁTLÁTHATÓSÁG

Az érdekeltekkel folytatott konzultáció alapján megállapítható, hogy különböző széleskörű munkaterületek lennének alkalmasak az önálló európai koordinációra; például olyan kommunikációs stratégiák kialakítása, amelyek a magasabb állatjóléti követelményeknek megfelelő termékek értékére vonatkozóan világosítják fel a fogyasztókat, vagy akár európai szintű stratégiai beruházások e kutatási területbe.

Ezen túlmenően az állatjólétre irányuló, 2006. évi közösségi cselekvési tervben már szerepelt, hogy összehangolt európai megközelítés révén az állatjóléti normák igazgatása, korszerűsítése és elterjesztése, valamint a vonatkozó társadalmi-gazdasági tanulmányok és hatásvizsgálatok elkészítése hatékonyabbá válhatna. Ezért több érdekelt fél is elgondolkozott a szakértelem európai szintű jobb összehangolásának és hasznosításának lehetőségén az e területtel összefüggő szakpolitikák kidolgozásának támogatása érdekében.

Az EU-ban kis számban ugyan, de már léteznek az állatjólét területén működő intézmények, ilyen például az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA), a Közös Kutatóközpont (KKK) vagy a különböző nemzeti referencialaboratóriumok. Hatáskörük azonban – mint ahogyan különböző érdekelt is megjegyezték – jelenleg nem terjed ki valamennyi, szakértelmet igénylő területre, és főként nem az állatjóléti kérdések közösségi szintű összehangolására.

Ezenkívül az európai tudományos közösség a „Welfare Quality” projekt keretében folytatott öt éves szoros együttműködését fejezi be. A megkérdezett tudományos szakemberek több alkalommal is nyomatékosan hangsúlyozták, hogy egy állandó

európai hálózat létrehozását kiemelt kérdésként kell kezelni. Ezenkívül az EU több kereskedelmi partnere¹⁴ is – mind a tudomány, mind pedig a gazdaság terén – olyan hálózati megközelítés további fenntartására szólított fel, amelyet a „Welfare Quality” projekt keretében megvalósított együttműködés is példáz. A legfontosabb érdekelttek továbbá úgy vélték, hogy uniós szinten szükség van egy független információforrásra, és felhívták a figyelmet a tevékenységek kettős elvégzésének jelenlegi kockázatára.

Ennek kapcsán a megvalósíthatósági tanulmány megvizsgálta a különböző referenciahálózati modelleket, és a működésükkel járó költségeket. A tanulmány a referenciaközpontok egy olyan európai hálózatának lehetőségét részesíti előnyben, amely technikai segítséget nyújthatna az állatjóléttel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozásához és végrehajtásához – a tanúsítást és címkézést is beleértve – , és amely egy olyan, központi irányítású intézményre épülne, amely együttműködik a tagállamok érintett, és a Közösség által elismert kutatóintézeteinek hálózatával. Ez a módszer már az élelmiszerlánc területén is jól bevált, ahol a közösségi referencialaboratóriumok a nemzeti referencialaboratóriumok hálózatait koordinálják¹⁵. A hálózatban részt vevő partnerek által elvégzendő lehetséges részfeladatok az alábbiakra terjedhetnek ki: Tanulmányok és hatásvizsgálatok elkészítése, közösségi vonatkozású, célzott állatjóléti kutatások végrehajtása, oktatási és információterjesztési tevékenységek, stb.

Szükséges lesz megvizsgálni azt is, hogy az előnyök – az adminisztratív terheket is figyelembe véve – meghaladják-e az önkéntes alapon elfogadott állatjóléti követelmények tudományos értékelésével megbízott, és az állatjóléttel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozásához segítséget nyújtó nemzeti referenciaközpontok hálózatának kifejlesztésével együtt járó hátrányokat. Egy lehetőség lehetne az állategészségügy terén működő közösségi referencialaboratóriumok meglévő modelljének alkalmazása. A közösségi referencialaboratóriumokat az ún. „állategészségügyi alap” finanszírozza (a Tanács 2009/471/EK határozata), feladatuk pedig egyrészt bizonyos, jól meghatározott szolgáltatások nyújtása, másrészt a nemzeti referencialaboratóriumok koordinálása a Közösség érdekében.

9. KÖVETKEZTETÉS

E jelentés számos, az állatjóléti címkézéssel és tájékoztatással, valamint az állatok védelmével és jóllétével foglalkozó referenciaközpontok európai hálózatának lehetséges létrehozásával kapcsolatos kérdést ismertetett, és a Bizottsághoz 2009 januárjában benyújtott külső tanulmány eredményeire épül. A jelentés célja lehetővé tenni azt, hogy az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága a Tanács kérésére részletes vitát folytathasson az állatjóléti címkézésről. Az intézményközi vita további megfontolások alapjául szolgál majd a Bizottság számára a lehetséges jövőbeni politikai lehetőségek

---

¹⁴ A „Welfare Quality” projekt partnerei: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

¹⁵ A közösségi referencialaboratóriumok rendszerének külső értékelését a Bizottság megbízásából végezték el, és 2009 végéig befejezik.

kialakításához¹⁶. A politikai vita nyomán felmerülő bármely konkrét javaslatot további részletes hatásvizsgálat keretében értékelnek majd.

---

¹⁶ Lásd a jelentést kísérő hatásvizsgálati jelentést (COM(2009)xxx).